

Kuldse kollase valguse rüüs libises TA mööda,
Vanast roheline-punast majast kreeka sammastega,
Kus kaks naist naersid päikesest sooja verandapõrandal,
Nende rõõm - joovastav, ja kujutlus - taltsutamatu.

Põgusal pilgul kohtusid naiste silmad,
Vahetati pehme naeratus - hetk, mida hoida,
Kui päikesevalgus valas kulda laiali,
Kududes tunnete vaiba, mis vaikselt keerdus ja voolas.

Kujutle, kui tahad, Paul Kondast sellel uksele,
Õisi sisse hingamas, aasta aasta järel, üha uuesti,
Soojuses peesitamas, mida aeg ei suuda katkestada,
Elamas selle paiga võlu ammu, väga ammu tagasi.

Kas ka tema püüdis võõraste pilke,
Nagu need kaks naist, kes seda maja avastasid,
Selles lõhnavas aias - side läbi aastate
Mitte unustatud. Uuesti mõtestatud.

Tunnetest ja lõhnavast õhust joobununa
Rändasid kaks sõpra mööda Viljandi tänavaid,
Kuni nad leidsid end
Kohvikust, kus jaheda õhtu sosinad ja naer põimused.

Ja seal - seesama kollasesse riietatud naine,
Kes oli möödunud naeratades,
Õhtuses pehmes valguses rahu kiirgamas,
Oodates oma õhtusööki, heitis ta pilgu,
Justkui öeldes silmadega: "Paul, tere."

- *Vija Skangale, näituse kuraator*

Tekst on inspireeritud reisist Viljandisse ja külaskäigust Paul Kondase majja augustis 2025.

Thea Gvetadze, Paul Kondas

Unfolding Nuptials/ Lahtirulluv liit

05.02.2026 – 11.04. 2026

Temnikova ja Kasela galerii esitleb Thbilisis elava kunstniku Thea Gvetadze (s. 1971, Riia, Läti) ja eesti kunstniku Paul Kondase (1900–1985) duo-näitust pealkirjaga „Lahtirulluv liit“, mille kuraatoriks on Vija Skangale.

Näitusel on esindatud kaks kunstnikku, kes elasid eri geograafilistes paikades, aegadel ja keskkondades ning ei kohtunud kunagi. Ometi ühendab neid võime vaadata maailma läbi ausa ja varjamatu taju prisma. Just see eristab ja seob Paulit ja Thea. Kui Thea kunstipraktika toob nähtavale ausad reaalsused ja varjatud kihistused, mis jäävad sageli keskmise vaataja pilgu eest varju, siis Pauli maalid avavad elu keerukuse: vastupanu märgid, teisitimõtlemissosinad ja vaiksed kired, mis kujundavad inimlikke sidemeid. Sageli, peaaegu märkamatu, paljastavad need teosed ka tõdesid poliitiliste süsteemide ja võimusuhte kohta.

Selle näituse jaoks ehitatud kaks ruumi ühendavad Pauli ja Thea kunstilised väärtused ja kogemused, asetades nad paralleelsetele radadele, hoolimata nende erinevatest kontekstidest. Selle projekti keskmes on seoste kehastus, mis ühendab kahte kunstnikku ja põimib kokku nähtamatuid võrgustikke, mis ületavad aja, distantssi ja poliitiliste süsteemide piiranguid. Neil seostel on jõud luua keskkond, mis on vaba tänapäeva maailmas esinevatest lõhedest. See näitus esitleb kahe lootuse, tõe ja võimaluste täis kunstipraktika kooseksisteerimist, luues ilmutuste ja seoste vaiba.

Thea austusavaldus Paul Kondase pärandile viib projektipõhiste teoste, sealhulgas tekstiilide, mosaiikide, maalide ja installatsioonide loomiseni selle näituse jaoks pärast uurimisreisi Eestisse 2025. aasta augustis.

Näitust toetab Eesti Kultuurkapital

Thea Gvetadze (sünd 1971, Riia) on Gruusia kaasaegne kunstnik, kes elab ja töötab Tbilisis. Ta on õppinud Tbilisi Riiklikus Kunstiakadeemias, Gerrit Rietveldi Akadeemias Amsterdamis ning Düsseldorfis Kunstiakadeemias. Töötades maali, keraamika, tekstiili, installatsiooni ja segameedia vallas, loob Gvetadze emotsionaalselt laetud ja sümboliseid teoseid, mis põimivad isiklikku narratiivi, mütoloogiat ja materjalikatsetusi. Tema looming on tuntud oma taktiilse intensiivsuse ja poeetilise mitmetähenduslikkuse poolest. Gvetadze on laialdaselt eksponeerinud nii Euroopas kui ka Gruusias ning osalenud Veneetsia biennaalil, samuti arvukatel rahvusvahelistel muuseumi- ja galeriinäitustel linnades nagu Antwerpen, Berliin, Varssavi ja Tbilisi. Tema hiljutiste isikunäituste hulka kuuluvad „Ruum paljudele“ (koos Diana Tamanega), Art House Tartu, Tartu (2024); „Iris Iberica“, LC Queisser (2022); „Subtroopiline Ušguli“, LC Queisser, Tbilisi (2019); „Thea Gvetadze – Saades Thea Merlaniks“, Kaasaegse Kunsti Muuseum, Antwerpen (2018); „Zeda Tsinsvla“, Galerii Nectar, Tbilisi (2017).

Paul Kondas (1900–1985) oli eesti iseõppinud maalikunstnik, keda peetakse naivistliku kunsti oluliseks tegelaseks oma ainulaadse visuaalse keele poolest, mis ühendab müüte, igapäevaelu ja filosoofilist mõtisklust. Õigusteaduse ja kaubanduse hariduse omandanud, töötas ta kooliõpetajana ning tõelise polümaadina huvitus luulest, muusikast ja fotograafiast. Kondas lõi enamiku oma maalidest hilisemas elus, pensionipõlves, töötades kogu nõukogude perioodi peaaegu täielikus isolatsioonis. Vältides ametlikke näitusi, maalis ta privaatset kodu, kus õhtused katmata akendest nähtavad sessioonid said kohalikult tuntuks kui Kondase mitteametlikud „aknanäitused“. Tunnustus tuli hiljem, eelkõige 1979. aasta dokumentaalfilmi ja 1984. aasta sissekande kaudu Maailma Naivistliku Kunsti Entsüklopeediasse. Tema teoseid hoitakse nüüd peamiselt Viljandis, sümboliseerides tema pärandit vaikselt radikaalse kunstnikuna, kes õitses väljaspool tavapäraseid kunstilisi raamistikke.

Vija Skangale on Gruusiast pärit kirjanik, kuraator ja uurija, kes tegutseb praegu Tbilisi ja Londoni vahel. Ta on doktorant ning külalislektor Central Saint Martinsis, University of the Arts Londonis. Tema praktika paikneb uurimistöö ning kureeritud näituste ja performatiivsete sündmuste (sh performansside taaslavastuste) vahel. Tema uurimistöö keskendub näituste ajaloole postsotsialistlike üleminekute kontekstis. Ta uurib vähedokumenteeritud performatiivseid praktikaid ja näituste ajalugu Gruusias, eesmärgiga avardada arusaama performansi loomest oluliste kultuuriliste ja poliitiliste muutuste perioodil. 2025. aastal asutas ta Gruusias Kaasaegse Kunsti Uurimise Instituudi.

Näitusel olevad teosed:

Esimene ruum (päripäeva)

Thea Gvetadze, Gentle Gravity, siidist organza, 158 × 107 cm, 2026

Thea Gvetadze, Formula, õli lõuendil, 70 × 50 cm, 2025

Thea Gvetadze, Formula, õli lõuendil, 70 × 50 cm, 2025

Thea Gvetadze, A Moment We Did Not Name, vask, 65 × 40 × 8 cm, 2025

Thea Gvetadze, Silent poppy, siidorganza kleit, 120 × 57 cm, 2026

Thea Gvetadze, Celestial Berries or Taste of Planets, raua tükid, 2025

Thea Gvetadze, Self Portrait, õli lõuendil, 40 × 35 cm, 2025

Thea Gvetadze, Microchimerism – Clouds Above, Stories Below, klaasmosaiik vineeril
messingist äärisega, 2025

Teine ruum (päripäeva)

Paul Kondas, Tondiloss, õli lõuendil, 66x55 cm, 1958

Paul Kondas, Suplevad naised, õli lõuendil, 79 × 111 cm, 1957

Paul Kondas, Drezden, õli lõuendil, 72 x 111cm, dateerimata (1960?), kahepoolne maal

Paul Kondas, Vampiirid, õli lõuendil, 78x110 cm, 1970, kahepoolne maal

Paul Kondas, Armuõis, õli lõuendil, 115,5 × 84 cm, 1962